

कर्मकरणेऽपि पारतन्त्र्यमाह यद्वाचीति यस्य वाचिवेदलक्षणायां तन्त्यां दामन्याम् गुणाः सत्त्वाद्यः तत्पूर्वकाणि च यानि कर्माणि तन्निबन्धनैर्दामभि
 ब्राह्मणादिशब्दैः सुदुस्तरैः सुदृढैः हेवत्सवयं सर्वे सुयोजिताः निबद्धाः संतस्तस्मै ईश्वराय बलिं वहामः तदिच्छया कर्म कुर्मः न सिनासिकायां प्रोता बद्धाः
 संतश्चतुष्पदो बलीवर्द्धा यथा द्विपदे पुरुषाय ॥ १४ ॥ भोगेषु पारतन्त्र्यमाह ईशा ईश्वरेण अभि सृष्टं दत्तमेव अंगहे प्रियव्रत अवरुं ध्महे स्वीकुर्मः य
 था त्वामिना दत्तमेव कणिशादि बलीवर्द्धा भक्षयंति न स्वेच्छया तद्वत् न चैवं वैषम्यमीश्वरस्य यतो गुणकर्मसंगान्नाथो यद्यद्देवतिर्यगादिलक्षणं देहमयुक्त
 योजितवान् तत्तदा स्थायस्वीकृत्य यथाऽधाः चक्षुष्मता छाया मातपं वानीयमानाः संतः ॥ १५ ॥ नन्वेतत्सर्वमविदुष एव न त्वात्मविद इत्याशंक्याह
 मुक्तोऽपीति यावत्प्रारब्धं कर्म तावत् यथा स्वमे अनुभूतं प्रतियात निद्रः गत निद्रः अभिमान शून्य एवानुस्मरति तर्हि भोगवासनया पुनर्जन्म भवेत्तत्राह
 किंतु देहांतरारंभकान् गुणान् कर्माणि वासनाश्च न वृत्तेन संभजते ॥ १६ ॥ ननु गृहे वर्तमानस्य भोगान् भुंजानस्य कुतोऽभिमानाभावो मोक्षो वा अतस्त

यद्वाचितं त्यांगुणकर्म दामभिः सुदुस्तरैर्वत्सवयं सुयोजिताः ॥ सर्वे वहामो बलिमीश्वराय प्रोतानसीव द्विपदे च
 तुष्पदः ॥ १४ ॥ ईशाऽभि सृष्टं दत्तमेव अंगहेऽगदुःखं सुखं वा गुणकर्मसंगात् ॥ आस्था यतत्तद्युक्तनाथश्चक्षुष्म
 तांऽधा इव नीयमानाः ॥ १५ ॥ मुक्तोऽपि तावद्विभृयात्स्वदेहमारब्धमश्रन्नभिमान शून्यः ॥ यथाऽनुभूतं प्रतिया
 त निद्रः किं त्वन्यदेहाय गुणान् वृत्ते ॥ १६ ॥ भयं प्रमत्तस्य वनेष्वपि स्याद्यतः स आस्ते सह षट्सपत्नः ॥ जितेन्द्रिय
 स्यात्स्मरतेर्बुधस्य गृहाश्रमः किं नु करोत्यवद्यम् ॥ १७ ॥ यः षट्सपत्नान् विजिगीषमाणो गृहेषु निर्विश्यते तत्पू
 र्वम् ॥ अत्येति दुर्गाश्रित ऊर्जितारी नृक्षीणेषु कामं विचरेद्विपश्चित् ॥ १८ ॥

त्यागेन वनवास एव युक्तस्तत्राह भयं संसारः स्यादेव प्रमत्तस्य अजितेन्द्रियस्य वनेष्वितिसंगभियावनाद्वनांतरंगच्छतोपीत्यर्थः सहैव षट्सपत्नः
 शत्रवो मनोबुद्धीन्द्रियाणि च यस्य स तथा भूत एव वनेष्वपि यत आस्ते बुधत्वेन जितेन्द्रियत्वादात्मरतेः आत्मारामस्य अवयं रागादिदोषं किं करोति न क
 रोत्येव ॥ १७ ॥ ननु गृहे वसतः पुरुषस्य रागादयः संभवंति न तु वन इत्याशंक्याह यइति यः षट् वैरिणः षडिन्द्रियाणि विजिगीषमाणः स पूर्वगृहेषु स्थि
 त्वातेषामत्यंतं निरोधमकुर्वन् जेतुं यतेत क्षीणेष्वरिषु कामं गृहेऽन्यत्र वा विचरेत् यतो लोके ऊर्जितारी नृदुर्गाश्रित एवात्येति जयति पश्चाद्दुर्गे वाऽन्यत्र
 वा वर्तते युध्यतेति पाठे प्रहरेदित्यर्थः ॥ १८ ॥